

Chiếc Áo Tím Của Tôi Đâu

Nguyễn Xuân

Đêm dạ hội Petrus Ký thật là tuyệt vời.

Mà dư âm cứ vương vấn mãi nơi tôi.

Đêm hôm đó chúng tôi quả đã có những giây phút thật trọn vẹn. Nói chung từ cái ăn cái uống, cái vui chơi ca hát nhảy múa đến lời chào mời của bạn bè thân sơ, cái tiếp đón của ban tổ chức, mỗi mỗi cái gì cũng chu đáo, gần gũi và thân thương.

Chúng tôi rời nhà hàng Crystal Palace lúc ấy cũng khá khuya, thế mà anh chị em vẫn còn tằn ngằn, ai nấy lòng cứ một nỗi ngân ngơ; Bác niên trưởng của nhóm chúng tôi bèn đưa ra đề nghị: "Hay là chúng mình về nhà tôi dùng trà vậy". Thế là anh chị em ra xe lái về nhà Bác tiếp tục liên hoan qua đêm. Hôm ấy trà và bánh thật là ngon... anh chị em cười nói huyền thuyên như ngày hội Tết... Phải chăng mùa Xuân đang về trong lòng mọi người ?

Đêm hôm đó về nhà tôi cứ trần trọc mãi không ngủ được, cứ vẫn mơ suy nghĩ không biết cái gì đã làm cho mình không thể nào chợp mắt.

Phải chăng trà nhà Bác niên trưởng hơi đậm? Hay là bóng dáng giai nhân, các kiều nữ Gia Long trong đội múa "Cô Gái Việt" đang lảng vảng đâu đây?

Em chỉ là người em gái thôi

Người em sâu mộng của muôn đời

Tình anh như tuyết giăng đầu núi

Vàng vạc muôn thu nét tuyết vời.

(Lưu Trọng Lư)

và cứ thế. "Mơ xa lại nghĩ gần", chợt thấy cái đầu muối tiêu của Hội Trưởng Lập, rồi nghĩ đến thân phận mình và bài thơ của Mãn Giác thiền sư:

Sự trục nhân tiền quá

Lão tông đầu thượng lai

dịch:

Trước mắt việc đi mãi

Trên đầu già đến rồi

(Thích Thanh Từ)

Mới đó mà đã gần ba mươi năm. Rồi một quá chợt ngủ thiếp đi khi nào không hay. Trong giấc mơ dòng tâm thức ập đầy kỷ niệm và hình ảnh khi tỏ khi mờ của xa xưa cứ cuộn cuộn tuôn về như thác đổ.

Chợt thấy mình là một chàng thư sinh khôi ngô tuấn tú đang thơ thẩn bên cổng trường Gia Long... chờ người yêu. "Trăm Năm còn nổi đợi chờ..."

Bỗng lòng già nghe rạo rức tình xuân.

Thú thực "Đêm Tao Ngộ" hôm đó đã làm cho tôi trẻ lại; Nó tác động mãnh liệt vào sâu thẳm của tôi.

Anh chị em chúng ta là những cây thông già bị tróc gốc, được bứng đi đem trồng nơi quê người xứ lạ. Cây già khó bắt rễ lắm; cứ tưởng rồi héo mòn dần và tàn úa theo thời gian năm tháng. Đâu ngờ lại có ngày hôm nay, chợt thấy nơi mình một chồi non chớm nụ.

Con người ta không phải như loài cây cỏ. Ngoài cái bầu không khí thiên nhiên cần thiết căn bản cho cái thân xác đọa đầy này, nó lại cần có thêm-và tôi hậu-cái bầu không khí con người- cái bầu không khí trong đó có bà con bè bạn, có giọng hát câu hò, có nhỏ to tâm sự. Cái bầu không khí đặc thù Miền Nam đó hôm Dạ hội Petrus Ky, chúng tôi đã nắm bắt được và đã tận hưởng trọn vẹn. Nó đưa vào trong mỗi chúng tôi Nguồn sống ngàn năm của Tổ quốc quê hương, mà hầu như chúng tôi đã đánh mất trong cuộc trốn chạy vội vã tìm đất sống năm nào.

Hôm đó sự việc xảy ra thật là tự nhiên.

Không có sự can thiệp vụng về của con người

Không bàn tay thô bạo

Không tuyên ngôn, tuyên bố

Chỉ cảm nhận

*Tiếng bạn mình và tiếng mình
Đồng Hòa Minh
Ôi ngọt ngào quê hương
Tiếng chim sáo chim khuyên
Con Bìm Bịp kêu nước lớn nước ròng
Chúng ta nay có nhau
Bây giờ và mai sau
Ôi Cửu Long Đồng Tháp
Cùng chung một nhịp cầu*

Đại hội được mở màn với bài đồng ca "**Cô Gái Việt**". Một "đội quân con gái" đang chinh tề dàn trận trước mặt khán giả; Họ bao gồm đủ lứa tuổi, già trẻ lớn bé, áo quần thanh tao trang nhã, nét mặt tươi vui yêu đời...

Họ là ai mà oai phong lẫm liệt thế này.

Và tiếng ca hùng hồn vang lên:

*Lời sông núi bừng vang bốn phương trời
Dục chúng ta đường phụng sự quyết tiến...*

Cứ thế các Bà Nội Bà Ngoại, các mẹ, các chị, các em, các cháu sánh vai nhau - kiêu sa giáng ngọc - dẫn bước theo tiếng nhạc quân hành.

Dòng người như dòng sông dân tộc cứ mỗi trào tuôn chảy.

Mắt tôi bỗng hoa lên... đầm ướt... Những giọt nước mắt sung sướng, ấu thơ dâng trào nơi tôi. Tự nhiên thấy mình nhỏ bé lạ thường... mình nằm gọn thồn thức trong lòng Mẹ....Mẹ Việt Nam. Có còn thấy gì nữa đâu. Chỉ thoang thoảng trong bóng mờ của "mắt nhòa lệ ngọc" những hình ảnh của Bà Trưng, Bà Triệu, của Bà Huyện Thanh Quan, của Hồ Xuân Hương, của Ngọc Hân Công chúa... Những hình ảnh đó cứ chập chờn như những "Bóng người trên sương mù" của nhà văn Khái Hưng dẫn đưa ra khỏi cảnh đọa đầy khốn khổ....

Và cứ thế...

Ngàn xưa nay nói lại ngàn sau

Tôi sẽ không lạm bàn nhiều về các tiết mục văn nghệ đặc sắc khác - như của các nghệ sĩ tên tuổi Đăng Lan, Trúc Quân chẳng hạn - vì như vậy tôi e rằng mình sẽ trở nên vụng về, đại dốt chẳng?

Ở đây tôi chỉ xin nói về một số suy nghĩ và cảm xúc đặc biệt của tôi cũng như của một số bạn bè về một tiết mục mà tôi cho là rất độc đáo: tiết mục người nghệ sĩ mù.

Nói chung, buổi hội họp, ăn uống của cộng đồng mình lúc nào cũng có phần ồn ào huyên náo. Buổi họp hôm nay cũng không ngoại lệ.

Bỗng tiếng ồn ào trong phòng tự nhiên lắng dịu. Mọi người hướng mắt về phía sân khấu; một người đàn ông mù, dáng người thanh tú, trong tay cầm cây đàn rào bước ra sân khấu.

Anh mù thật hay mù giả đây? Mù từ khước mắt, nét mặt, dáng đi.

Anh làm tôi liên tưởng đến nhà nho yêu nước Nguyễn Đình Chiểu.

Đồ Chiểu ngày nào khóc mẹ mà mù. Nay nghệ sĩ khóc ai mà nên có sự ?

Nghệ sĩ khóc mẹ Quê Hương, quanh năm hạn□án, mất mùa, bão lụt triền miên !

Nghệ sĩ khóc cho thân phận mình lạc loài xa xứ... anh em tan tác gốc biển chân trời !

Và nghệ sĩ cất tiếng ca.

Lòng mọi người hòa ra thương thức.

Ông nghệ sĩ mù quả đã làm rung động lòng người.

Chỉ tiếc là chúng ta chưa biến được sự rung động đó ra thành một sức mạnh, một hành động cụ thể.

Có lẽ sự xúc động đó đến hơi đột ngột làm cho bà con mình thiếu sửa soạn, có phần bờ ngỡ chẳng? vì vậy kết quả về tiền tài chưa được mỹ mãn.

Nếu các nhà khoa học cho rằng trong mỗi chúng ta ai cũng có một Template DNA - Một Ngôi đèn DNA - thì chúng ta cũng có quyền nghĩ rằng chúng ta cũng có một Template của Nghiệp thức, của Văn hóa... tôi cảm nghĩ như vậy.

Từ cái template Văn-hóa, Nghiệp thức đó cá nhân con người đã xây dựng nên một thế giới riêng tư cho bản thân mình.

Và trong cái thế giới đó của riêng tôi, tôi có thấy một gốc trời, một gốc trời màu tím thoảng về u buồn âm đạm. Gốc trời đó đã được tô đắp bởi nhiều nghệ nhân. Tôi mang ơn quý vị đó rất nhiều. Những Hoàng Nguyên với "Ngàn thu áo tím", Hữu Loan với "Màu tím hoa sim", Đoàn Phú Thù với "Hương thời gian

thanh thanh, Màu thời gian tím ngát". , nhưng đặc biệt làm cho tôi trầm ngâm thấm thía nhất là bài "Hoa trắng thổi cài lên áo tím" của nhà thơ Kiên Giang.

Có một thời

Hoa trắng cứ cài lên áo ai

Áo của Mẹ

Của chị và của Em

Ôi những chiếc áo tím

Trên bầu trời tím ngát của riêng tôi.

Hồ Dzếnh đã từng thương cảm cho bà mẹ Việt của mình:

Cô gái Việt Nam ơi

Từ thuở sơ sanh lận đận rồi

Tôi biết tình cô u-uất lắm

Thương nhau đành chỉ nhớ nhau thôi.

Quý chị Gia Long kính mến.

Có thể hôm nào đó quý chị sẽ gặp nhau. Và quý chị vui lòng cứ xét chấp thuận cho kẻ hèn này một lời thỉnh nguyện.

Chúng ta sẽ dàn dựng lên một hoạt cảnh trong đó quý chị "Cô Gái Việt" đêm Petrus Ký sẽ có mặt đông đủ... Nhiều thêm nữa càng tốt. Lần này thay vào những màu sắc đa dạng của bốn phương của cuộc đời xin quý chị khoác vào những chiếc áo tím hoa cà của chúng ta. Những chiếc áo tím của Mẹ, của chị chúng ta một thời vàng son vang bóng.

Sau lưng quý chị, làm bình phong là những đóm hoa tuyết rơi lã tả.

Cho Mùa Đông và Hoa Trắng qua đi.

Cho tâm thức của tôi, của chúng ta được nhẹ nhàng thanh thản.

Để cùng nhau vui đón chúa Xuân

Chào mừng Mùa Xuân dân tộc

Và sẽ có nhiều đứng trượng phu

Cầm chiếc Hoa hồng đẹp nhất

Cài lên chiếc áo tím của ngàn Xưa

Và Mối của các chị các em các cháu

Hé nở một nụ cười Hoa hồng

Cho Ngàn Xưa truyền nối ngàn sau.

Nguyễn Xuân